

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 503/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], narodeného [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], 2/ [REDACTED], narodeného [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], a 3/ [REDACTED], narodenej [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Miroslavom Sklenárom, Kováčska 40, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/140/2021 z 25. mája 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. augusta 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím najvyššieho súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté rozhodnutie žiadajú zrušiť, vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 8. marca 2016 rozhodol o žalobe sťažovateľov podanej v roku 2011 tak, že určil neplatnosť skončení pracovného pomeru výpoveďami, ktoré im ako mestským policajtom dalo mesto Žiar nad Hronom (ďalej len „žalovaný“) 14. februára 2011.

3. Pred vyhlásením napadnutého rozsudku sťažovatelia písomnými podaniami žiadali pripustiť rozšírenie žaloby o zaplatenie náhrady mzdy. Okresný súd uznesením z 8. marca 2016 zmenu žaloby nepripustil vzhľadom na nesplnenie podmienok podľa vtedy účinného § 95 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože doterajšie výsledky konania nedávali

podklad aj pre konanie o nároku sťažovateľov na náhradu mzdy (žiadne dôkazy v tomto smere doteraz vykonávané neboli). Následne žiadali aj o doplnenie rozsudku (§ 166 OSP), aj tento ich návrh však bol uznesením okresného súdu zamietnutý.

4. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, pretože sa nerozhodlo o časti ich nároku ohľadne náhrady mzdy, čím sa im odňala možnosť konať pred súdom. Odvolanie proti rozsudku okresného súdu podal aj žalovaný, a to v rozsahu vyhovujúcich výrokov.

5. Krajský súd Banská Bystrica (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 31. októbra 2017 rozsudok okresného súdu potvrdil (výrok I) a odvolanie sťažovateľov odmietol (výrok II) ako neprípustné podľa § 386 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože predmetom sporu nebola náhrada mzdy, teda ide o neprípustný predmet odvolania. Krajský súd konštatoval, že vo svojej žalobe z roku 2011 sa sťažovatelia domáhali určenia, že skončenia ich pracovného pomeru výpoveďami žalovaného sú neplatné. Keď potom okresný súd ich žalobu v poradí prvým rozsudkom zo 16. októbra 2012 zamietol, sťažovatelia podali odvolanie, v ktorom navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a „rozhodol o neplatnosti skončenia pracovného pomeru žalobcov 1/-3/; o povinnosti žalovaného uhradiť náhradu mzdy v sume priemerného mesačného zárobku pre žalobcov 1/ až 3/, a to za čas od 01. 06. 2011 do času, keď im žalovaný umožní pokračovať v práci“. Krajský súd uznesením z 30. apríla 2015 napadnutý prvý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne sťažovatelia písomným podaním z 30. júla 2015 uviedli, že „zotrvávame na uplatnenom nároku na náhradu mzdy, ktorý bol uplatnený v konaní dňa 01. 12. 2012 v sume priemerného mesačného zárobku za obdobie od 01. 06. 2011 do času, keď im žalovaný umožní pokračovať v práci, t. j. spolu sumu vo výške priemerného zárobku za uvedené obdobie, vypočítaného ako súčin priemerného mesačného zárobku a počtu mesiacov daného obdobia spolu s úrokmi z omeškania“. Sťažovatelia podaním z 15. októbra 2015 navrhli pripustiť zmenu žaloby týkajúcu sa náhrady mzdy podľa § 95 OSP, pričom svoje nároky vyčíslili mesačnými sumami. Podaním z 29. februára 2016 pevnými sumami špecifikovali svoje náhradové nároky.

6. Popísané skutočnosti krajský súd vyhodnotil s poukazom na podstatu dispozičnej zásady v civilnom sporovom konaní tak, že sťažovatelia sa žalobou nedomáhali uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť im náhradu mzdy (žaloba o plnenie), preto predmetom konania nebol ich nárok na náhradu mzdy. Krajský súd súhlasil s právnym názorom žalovaného, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že s podaním žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru je obligatórne spojené aj konanie o nároku na náhradu mzdy. Je len na žalobcovi, či žalobou si uplatní i nárok na náhradu mzdy, eventuálne tento nárok neuplatní. Okresný súd postupoval správne, keď neprekročil žalobný návrh sťažovateľov a rozhodol v zmysle ich žalobného návrhu.

7. Sťažovatelia podali proti odmietavému výroku rozsudku krajského súdu dovolanie. Zmätočnosť podľa § 420 písm. f) CSP videli v tom, že záver krajského súdu, podľa ktorého neboli splnené zákonné predpoklady pre doplnenie rozsudku, bol zjavne neodôvodnený, chýbala mu predchádzajúca úvaha vychádzajúca z priebehu konania a ustálenej rozhodovacej praxe súdov. Súdov v základnom konaní nereagovali na procesné úkony sťažovateľov primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom. Uviedli, že súdov nižšej inštancie mali s prihliadnutím na procesné úkony sťažovateľov predpokladať, že v rámci svojej žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru uplatňujú

aj nárok na náhradu mzdy, pričom v takomto prípade nešlo o zmenu žaloby a súd prvej inštancie nemal o zmene rozhodovať.

8. Nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovatelia videli v neposudzovaní nároku na náhradu mzdy. Zo základného konania bolo zrejmé, že si uplatňujú nárok na náhradu mzdy, pričom zo strany okresného súdu nebol v predmetnej veci urobený žiadny právny úkon, okrem výzvy na špecifikáciu nároku na náhradu mzdy. Sťažovatelia legitímne očakávali, že na pojednávaní 8. marca 2016 okresný súd rozhodne aj o ich nároku na náhradu mzdy. Súdy nižšej inštancie mohli a mali predpokladať, že sa v konaní uplatňuje aj nárok na náhradu mzdy a navyše v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru ide o prípady, keď výsledky konania sú spolu s ďalšími skutočnosťami podkladom pre rozhodnutie o nároku na náhradu mzdy a v tomto prípade podľa sťažovateľov nešlo o zmenu žaloby a okresný súd nemal dôvod o zmene petitu rozhodovať. Krajský súd sa v tejto súvislosti nevysporiadal s otázkou fikcie existencie návrhu na priznanie náhrady mzdy v čase podania žaloby o určenie neplatnosti výpovede ani s judikatúrou, na ktorú poukázali sťažovatelia, ani s otázkou objektívnej kumulácie nárokov a vo veci postupoval nekonformným procesným postupom.

9. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľov odmietol. K namietanej zmätočnosti dôvodil, že z rozhodnutia krajského súdu vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľov smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. Krajský súd správne poukázal na skutočnosť, že sťažovatelia sa určovacou žalobou domáhali jedine určenia, že skončenie ich pracovného pomeru výpoveďami žalovaného je neplatné, pričom sa nedomáhali uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť im náhradu mzdy.

10. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nesmerovalo podľa názoru najvyššieho súdu proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Preto je dovolanie v tejto časti neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

III.

Argumentácia sťažovateľov

11. Sťažovatelia informujú, že z obavy o premlčanie nároku na náhradu mzdy reagovali na uznesenie okresného súdu z 8. marca 2016 o nepripustení zmeny žaloby novou žalobou z apríla 2016, ktorou sa domáhali náhrady mzdy za obdobie od júna 2011. O novej žalobe sčasti nárokov na náhradu mzdy za obdobie od júla 2011 do februára 2016 okresný súd rozhodol rozsudkom z 31. marca 2021, v ktorom konštatoval, že nároky na náhradu mzdy do apríla 2013 sú premlčané.

12. Sťažovatelia kritizujú, že z obsahu napadnutého rozhodnutia sa nedá dočítať nič o tom, akým spôsobom sa najvyšší súd vysporiadal s ich dovolacími námietkami.

13. Pokiaľ ide o vysporiadanie sa ich dovolaním podľa § 421 ods. 1 CSP, sťažovatelia charakterizujú ako „úradnícky“ výkon súdництва právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, je z hľadiska prípustnosti dovolania irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo. Presadením uvedeného názoru sa podľa sťažovateľov najvyšší súd odmietol zaoberať materiálnou stránkou veci v celej jej šírke a našiel spôsob, ako sa zbaviť veci iba z formálnych dôvodov.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. V priebehu ich pracovného sporu sťažovatelia nepodávali iba opravné prostriedky proti meritórnym rozhodnutiam súdov o ich žalobe z roku 2011. Súdnu ochranu uplatňovali aj cestou zodpovedajúcich procesných návrhov. To následne viedlo k paralelnému priebehu dvoch línií súdnej ochrany (meritórnej a procesnej).

15. Sťažovatelia podali v októbri 2015 návrh na zmenu (rozšírenie) žaloby aj o nárok na náhradu mzdy. Zjavne teda vychádzali z presvedčenia, že predmetom ich žaloby dovedy nebola náhrada mzdy. Okresný súd uznesením z 8. marca 2016 tento ich návrh podľa v tom čase účinného § 95 ods. 2 OSP zamietol a hneď rozsudkom vo veci samej rozhodol. Sťažovatelia na vzniknutú situáciu reagovali podaním návrhu na doplnenie rozsudku, čo, na rozdiel od motivácie pri podaní návrhu na zmenu žaloby, dokumentuje ich presvedčenie, že predmetom konania o žalobe z roku 2011 nárok na náhradu mzdy bol. Takto sťažovatelia postupovali v súlade s neskorším právnym názorom ústavného súdu vysloveným v uznesení č. k. III. ÚS 418/2023-25 z 18. augusta 2023, v ktorom ústavný súd práve sťažovateľom dôvodil, že procesná vada spočívajúca v nerozhodnutí o celom predmete konania sa dá namietat' osobitným prostriedkom. Týmto je podľa § 255 ods. 1 CSP návrh na doplnenie rozsudku, ktorý môže strana podať do 15 dní od doručenia rozsudku s tým, že o tomto návrhu musí okresný súd rozhodnúť. Ak návrh zamietne, je proti tomuto uzneseniu podľa § 357 písm. g) CSP prípustné odvolanie. I keby krajský súd uznesenie o zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku potvrdil, bolo by proti takémuto rozhodnutiu krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP prípustné odvolanie. Uvedený druh zásahu je tak potencionálne pri využití zákonom predpokladaných prostriedkov napravitel'ný v systéme všeobecného súdnictva.

16. Návrh sťažovateľov na doplnenie rozsudku okresný súd uznesením z 5. mája 2016 zamietol. Preto sťažovatelia podali proti uzneseniu zamietajúcemu návrh na doplnenie rozsudku odvolanie, ktoré bolo podľa § 202 ods. 2 a 3 OSP *a contrario* prípustné, rovnako, ako je to v podmienkach aktuálne účinnej úpravy v CSP, na ktorú odkázal ústavný súd vo veci sp. zn. III. ÚS 418/2023. Na odvolanie sťažovateľov krajský súd uznesením z 31. októbra 2017 potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku. Sťažovatelia, znovu postupujúc v intenciách právneho názoru ústavného súdu vysloveného v uznesení sp. zn. III. ÚS 418/2023, preto podali dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 8Cdo/23/2020 z 23. septembra 2020 tak, že ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP s odôvodnením, podľa ktorého „*tým, že súd zamietol ich (sťažovateľov, pozn.) návrh na doplnenie rozsudku o výrok, ktorým by rozhodol o náhrade mzdy, keď bol viazaný vyhláseným rozsudkom..., neporušil ich právo na spravodlivý súdny proces*“. Proti uzneseniu najvyššieho súdu o odmietnutí ich dovolania podali sťažovatelia ústavnú sťažnosť, ktorej však ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 336/2021-109 z 24. marca 2022 nevyhovел, keď konštatoval, že rešpektuje záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania a že presvedčenie všeobecných súdov, podľa ktorého sa sťažovatelia žalobou z roku 2011 domáhali len určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru bez nároku na náhradu mzdy, korešponduje obsahu spisu.

17. Z rekapitulovaných procesných skutočností ústavný súd vyvodzuje, že v okamihu, keď najvyšší súd uznesením napadnutým aktuálnou ústavnou sťažnosťou rozhodoval o dovolaní sťažovateľov, bola už správnosť záveru, podľa ktorého predmet konania o žalobe sťažovateľov z roku 2011

náhrada mzdy netvorila, potvrdená všetkými inštanciami sústavy všeobecných súdov a jeho ústavná konformita aj ústavným súdom.

18. Možno teda konštatovať, že napadnutým uznesením najvyšší súd rozhodoval v období, keď procesná otázka rozsahu žaloby sťažovateľov podanej v roku 2011 bola ustálená. Meritórna línia súdnej ochrany poskytovanej najvyšším súdom sa preto už len ťažko mohla, čo sa týka záverov, odchýliť od právoplatne nastolených výsledkov línie procesnej, a to obzvlášť v situácii, keď sťažovatelia svoje dovolanie založili na takmer identických dôvodoch, akými viedli procesnú úroveň uplatňovanej súdnej ochrany.

19. Dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania (§ 440 CSP), preto sa pri posudzovaní tvrdenej zmätočnosti zameril na kvalitu odôvodnenia napadnutého odmietajúceho výroku rozsudku krajského súdu. Správne zdôraznil nutnosť posudzovania odôvodnení prvoinštančného a odvolacieho rozhodnutia vo vzájomnej jednote. Nadväzne upriamil pozornosť sťažovateľov na zistenie krajského súdu, podľa ktorého obsahom žaloby sťažovateľov bola výlučne otázka platnosti skončenia ich pracovných pomerov. Súčasťou žaloby teda nebol návrh na priznanie náhrady mzdy. Tým bola sťažovateľom poskytnutá odpoveď na základnú spornú otázku, či obsahom ich žaloby a následne aj predmetom konania bol nárok na náhradu mzdy. Krajský súd zrozumiteľne odpovedal aj na názor sťažovateľov o *ex lege* spojení žaloby o určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru s konaním o nároku na náhradu mzdy, pričom sa stotožnil s vyjadrením žalovaného ústiacim do negatívneho záveru. Sťažovatelia tak poznali názor krajského súdu aj na túto parciálnu procesnú otázku. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd dostatočne zrozumiteľne vysvetlil sťažovateľom dôvod, pre ktorý bolo potrebné ich odvolanie ako neprípustné odmietnuť.

20. Navyše, berúc na zreteľ ľudsko-právne požiadavky na kvalitu odôvodnenia a ich teleologické pozadie, ústavný súd konštatuje, že v čase rozhodovania krajského súdu už sťažovatelia poznali nielen dôvody odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu, ale aj dôvody uznesenia okresného súdu z 8. marca 2016 o zamietnutí ich návrhu na zmenu žaloby a boli im známe aj závery uznesenia okresného súdu z 5. mája 2016 o zamietnutí ich návrhu na doplnenie rozsudku. V rovnaký deň ako bol vyhlásený odvolací rozsudok krajský súd samostatným uznesením rozhodol o odvolaní sťažovateľov podanom proti uzneseniu okresného súdu zamietajúcemu ich návrh na doplnenie rozsudku tak, že potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu. Aj v tomto uznesení krajského súdu boli prítomné dôvody vyvracajúce názor sťažovateľov o rozsahu predmetu žaloby podanej v roku 2011 a na ňu nadväzujúceho konania. V popísaných okolnostiach nemožno považovať záver najvyššieho súdu o dostatočnosti odôvodnenia rozsudku krajského súdu (v odmietajúcej časti) za ústavne neudržateľný. Sťažovatelia disponovali poznatkami o podstate ich procesného neúspechu v rozsahu, ktorý neodôvodňoval záver o nezrozumiteľnosti či vnútornej rozpornosti dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu v miere popierajúcej možnosť sťažovateľov riadne uplatňovať svoje procesné práva, a tým aj popierajúcej ich právo na spravodlivé súdne konanie. Preto v časti odmietnutia sťažovateľovho dovolania založeného na § 420 písm. f) CSP nie je ústavná sťažnosť sťažovateľov dôvodná.

21. Pokiaľ ide o dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP, ústavný súd zdôrazňuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je z hľadiska jeho prípustnosti porovnateľný s odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom. Kým totiž odvolanie sa podáva proti rozhodnutiu, ktoré

v dôsledku absencie právoplatnosti nenastoluje právnu istotu o obsahu medzi stranami sporného právneho vzťahu, dovolanie smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu vytvárajúcemu sporovým stranám (predovšetkým tým, ktoré dovolanie nepodali) prostredie právnej istoty spojené aj s praktickými dôsledkami (očakávanie plnenia neúspešnou sporovou stranou, právo obrátiť sa na exekučné orgány v prípade neplnenia judikovanej povinnosti). Z uvedených dôvodov je logickou koncepcia, podľa ktorej je dovolanie prípustné, len ak to zákon výslovne pripúšťa.

22. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP možno podľa explicitne zákonnej dikcie podať len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Sťažovatelia podali dovolanie proti výroku rozsudku krajského súdu o odmietnutí ich odvolania ako neprípustného, keďže nastolovalo otázky, ktorými sa okresný súd vôbec nezaoberal. Odmietnutím odvolania krajský súd k žiadaným otázkam, na ktorých sťažovatelia v odvolaní založili kritiku záverov okresného súdu, nezaujal vecné stanovisko, a preto o jeho odmietajúcom výroku ani nemožno prijať záver, že by ním potvrdil, či dokonca zmenil rozsudok okresného súdu. Ústavný súd preto v odmietnutí dovolania sťažovateľov podaného podľa § 421 ods. 1 CSP nevidí známky ústavnej neudržateľnosti či svojvôle, ktoré by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie boli spôsobilé viesť k vyhovujúcemu výroku meritórneho nálezu.

23. Nadväzne na záver v prechádzajúcom odseku ústavný súd konštatuje, že podstatou neprípustnosti dovolania je práve absencia povinnosti odvolacieho súdu vecne sa zaoberať dovolacími námietkami (dôvodmi), ktoré sa pre rozhodnutie najvyššieho súdu neprípustnosťou dovolania skutočne stávajú irelevantnými. Nespokojnosť sťažovateľov s právnym názorom najvyššieho súdu uvedeným v bode 15 jeho napadnutého uznesenia preto nie je namieste. K tomu hodno dodať, že rozhodovacia činnosť obsahujúca prieskum rozhodnutí najvyššieho súdu odmietajúcich dovolania dokumentuje, že ústavný súd pozorne sleduje a testuje procesné rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorých dôsledkom je formálne odmietnutie dovolania, a v prípade potreby efektívne pristupuje k vyhoveniu ústavným sťažnostiam dokladajúcim odmietnutie spravodlivosti v dôsledku prílišného formalizmu pri posudzovaní prípustnosti dovolaní. V prípade sťažovateľov však najvyšší súd dôsledne rešpektoval preň záväzné mantinely prípustnosti dovolania, ktoré CSP ustanovuje aj uvodzovacou vetou k § 421 ods. 1. Záver najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sťažovateľov je preto ústavne konformný. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť sťažovateľov nedôvodná.

24. Ústavná sťažnosť je v celom rozsahu zjavne neopodstatnená, preto ju ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pri predbežnom prerokovaní odmietol. Odmietnutie ústavnej sťažnosti má za následok, že bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozhodnutia, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu